

UNIVERZITET U BEOGRADU
SAOBRAĆAJNI FAKULTET

Dr Slaven M. TICA

**SISTEMI JAVNOG
TRANSPORTA PUTNIKA**
**Elementi tehnologije, organizacije
i upravljanja**

– II izdanje –

BEOGRAD
2019.

Dr Slaven M. Tica
SISTEMI JAVNOG TRANSPORTA PUTNIKA –
Elementi tehnologije, organizacije i upravljanja
II izdanje

Recenzenti:	dr Snežana Filipović dr Vojkan Jovanović dr Srećko Žeželj
Za izdavača:	dekan, dr Nebojša Bojović
Glavni i odgovorni urednik:	dr Marijana Petrović
Tehnički urednik:	Gordana Marjanović
Korice:	Predrag S. Zdravković
Izdavač:	Univerzitet u Beogradu – Saobraćajni fakultet, Vojvode Stepe 305, telefon: 3976–017 fax: 3096–704 http://www.sf.bg.ac.rs
Priprema:	Izdavačka delatnost Saobraćajnog fakulteta telefon: 3091–344 e-mail: izdavacka_delatnost@sf.bg.ac.rs
Štampa:	Pekograf d.o.o., 11080 Zemun, Vojni put 258/d telefon/fax: 3149–166; e-mail: pekograf@sbb.rs http://www.pekograf.com
Tiraž:	200 primeraka

ISBN 978–86–7395–350–2

Na osnovu odluke Uređivačkog odbora Saobraćajnog fakulteta Univerziteta u Beogradu broj 1148/2 od 27. novembra 2019. godine, odobrava se za upotrebu u nastavi kao pomoćni udžbenik za predmete: "Tehnologija transporta putnika", "Javni gradski transport putnika", "Sistemi transporta putnika", "Informacione tehnologije u transportu putnika"

Izdavač zadržava sva prava. Reprodukција pojedinih delova ili celine ove publikacije nije dozvoljena.

*Ova knjiga je posvećena
mojim roditeljima, Dragi i Milanu*

PREDGOVOR

Sistem javnog gradskog transporta putnika je najznačajniji servis mobilnosti stanovnika urbanog područja i predstavlja osnovni logistički podsistem grada koji obezbeđuje prisustvo njegovih korisnika kao elemenata proizvodnih i drugih procesa, na mestu i u momentu gde i kada je to potrebno. Ovaj sistem, kao proizvodno, troškovno, ekonomski i ekološki podobniji deo gradskog transportnog sistema, jedan je od glavnih instrumenata politike održivog razvoja i kvaliteta života u gradovima.

Efikasni sistemi javnog gradskog transporta putnika doprinose ekonomskoj i socijalnoj koheziji urbanog područja, u kojoj igraju odlučujuću ulogu, time što svojim performansama i karakteristikama donose kvalitet koji zadovoljava potrebe i očekivanja svih stanovnika grada. Ovaj složeni organizaciono-tehnološki sistem, bitan je faktor funkcionisanja savremenih gradova, sa snažnim uticajem na njihovu ekonomiju, socijalne odnose i kvalitet života. Takođe, predstavlja jedan od ključnih elemenata u razvoju gradova pogodnih za život.

U knjizi je predstavljena međusobna povezanost gradova i sistema javnog gradskog transporta putnika, kao i set naučno-stručnih načela i metoda u cilju stvaranja održive mobilnosti u urbanim područjima i realnih uslova za održiv razvoj sistema. Definisani su ciljevi i zahtevi ključnih aktera u sistemu, sa konceptualnim prikazom međusobnih odnosa unutar sistema javnog gradskog transporta putnika. Takođe, u publikaciji je prikazana strategija razvoja i koncept kombinovane mobilnosti, čija se platforma bazira na sinergiji između podsistema javnog masovnog transporta putnika i fleksibilnog podsistema javnog transporta putnika – paratranzita, a zajedno sa pešačenjem predstavljaju celovito i koherentno rešenje realizacije transportnih potreba stanovnika urbanih područja.

Knjiga na sveobuhvatan način klasifikuje i analizira sisteme javnog transporta putnika, kao i elemente tehnologije, organizacije i upravljanja na način koji integriše više aspekata od ključnog uticaja na funkcionalnu i finansijsku održivost složenih organizaciono-tehnoloških sistema javnog gradskog transporta putnika. Detaljno je prikazan koncept održive transportne politike bazirane na naučnim i stručnim osnovama, koja uz primenu sistemskog pristupa i savremenih naučnih metoda i tehnika transportnog inženjerstva ima za cilj stvaranje realnih uslova za efikasno ostvarenje ciljne funkcije sistema javnog gradskog transporta putnika. U knjizi se na sistemski način obrađuju kompleksni problemi tehnologije naplate transportne usluge u funkciji transportne politike, politike finansiranja i tarifne politike.

Ova knjiga je rezultat sopstvenog dugogodišnjeg rada i iskustva u oblasti javnog gradskog transporta putnika, u koju su ugrađena iskustva stečena u projektovanju savremenih sistema javnog gradskog transporta putnika u više gradova iz regiona. U knjizi su prikazani rezultati istraživanja tima ljudi sa Katedre za drumski i gradski transport putnika, na primeru studije slučaja razvoja elektronskog sistema naplate u sistemu javnog gradskog transporta putnika u Beogradu.

Knjiga odražava dostignuća savremene nauke i prakse u naučnom, metodološkom i pedagoškom pogledu u ovom trenutku vremena, i namenjena je studentima osnovnih i master akademskih studija na Univerzitetu u Beogradu – Saobraćajnom fakultetu. U posebnim celinama knjige, velikim delom su obrađene metodološke i nastavne aktivnosti na tri predmeta sa osnovnih akademskih studija (Tehnologija transporta putnika, Osnovi javnog gradskog transporta putnika i Javni gradski transport putnika) i dva predmeta sa master akademskih studija (Sistemi transporta putnika i Informacione tehnologije u transportu putnika).

Knjiga je namenjena i diplomiranim inženjerima saobraćaja koji rade u složenim organizaciono-tehnološkim sistemima javnog transporta putnika, sa ciljem da premoste prazninu koja često deli teoriju i praksu.

Iskrenu zahvalnost za pruženu pomoć u izradi ove publikacije izražavam Prof. dr Snežani Filipović, osobi koja je postavila temelje savremenog sistemskog pristupa u proučavanju složenih sistema transporta putnika u našoj zemlji.

Takođe, iskrenu zahvalnost izražavam svojim saradnicima, Gavri, Peđi, Stanku, Banetu, Andrei i Aleksandri, za dragocenu pomoć na pripremi publikacije i korisnim sugestijama.

Doc. dr Slaven M. TICA, dipl.inž. saobraćaja

SADRŽAJ

PREDGOVOR	I
SPISAK TABELA	VII
SPISAK SLIKA	IX
1. UVOD	1
2. GRADOVI I SISTEMI JAVNOG GRADSKOG TRANSPORTA PUTNIKA	5
2.1. Strategija razvoja održive urbane mobilnosti	11
3. OSNOVNE KLASIFIKACIJE SISTEMA TRANSPORTA PUTNIKA	17
3.1. Klasifikacija sistema transporta putnika u odnosu na dostupnost za korišćenje i područje opsluge	18
3.2. Klasifikacija sistema transporta putnika prema tehnologiji pružanja usluge	19
3.3. Klasifikacija sistema transporta putnika prema načinu funkcionisanja	20
3.4. Klasifikacija sistema transporta putnika prema vremenu rada	20
3.5. Klasifikacija sistema transporta putnika u odnosu na svojinski karakter	21
4. SISTEM JAVNOG GRADSKOG TRANSPORTA PUTNIKA	23
4.1. Linija javnog gradskog transporta putnika	27
4.1.1. Klasifikacija linija prema položaju trase u odnosu na centralnu gradsku zonu	28
4.1.2. Klasifikacija linija prema intenzitetu transportnih zahteva	31
4.1.3. Klasifikacija linija prema režimu stajanja vozila na stajalištima	31
4.1.4. Klasifikacija linija prema kategoriji (tipu) trase	31

4.2. Tehnički elementi sistema javnog gradskog transporta putnika.....	33
4.3. Tehnologija pružanja usluga.....	34
4.4. Klasifikacija sistema javnog gradskog transporta putnika prema tehničko-tehnološkim karakteristikama.....	35
4.5. Podsystem javnog masovnog transporta putnika.....	36
4.5.1. Autobuski podsystem.....	36
4.5.2. Trolejbuski podsystem.....	37
4.5.3. Tramvajski podsystem.....	40
4.5.4. LRT podsystem.....	41
4.5.5. Metro podsystem.....	43
4.5.6. Podsystem prigradske železnice.....	45
4.6. Podsystem fleksibilnog transporta putnika.....	46
4.6.1. Zajednički privatni automobil.....	47
4.6.2. Zajednički automobil.....	48
4.6.3. Javni bicikl.....	49
4.6.4. Taksi.....	50
4.6.5. Grupni linijski taksi.....	51
4.6.6. Transport na zahtev.....	52
4.7. Specijalni podsystemi transporta putnika.....	54
4.7.1. Specijalni podsystemi nadzemnog javnog transporta putnika.....	55
4.7.2. Specijalni podsystemi površinskog javnog transporta putnika.....	55
4.8. Uporedna analiza podsystema javnog gradskog transporta putnika.....	58
5. MOBILNOST U JAVNOM GRADSKOM TRANSPORTU PUTNIKA.....	63
5.1. Kombinovana mobilnost.....	69
6. CILJEVI I ZAHTEVI PREMA SISTEMU JAVNOG GRADSKOG TRANSPORTA PUTNIKA.....	73
6.1. Zahtevi i ciljevi interesnih grupa prema sistemu javnog gradskog transporta putnika.....	74
7. TRANSPORTNA POLITIKA.....	81
7.1. Izazovi prema sistemu javnog gradskog transporta putnika.....	85
7.2. Troškovi putovanja u zavisnosti od strukture sistema transporta putnika.....	88
7.3. Politika finansiranja.....	98
7.3.1. Iskustva u finansiranju sistema javnog gradskog transporta putnika.....	101
7.3.2. Modeli ugovornih odnosa u sistemu javnog gradskog transporta putnika.....	108
7.3.3. Definisanje i raspodela rizika.....	112
7.4. Tarifna politika.....	116

8. TARIFNI SISTEM.....	121
8.1. Jedinstveni tarifni sistem	122
8.2. Zonski tarifni sistem	123
8.3. Relacijski tarifni sistem	125
8.4. Metodološki postupak projektovanja tarifnog sistema	126
8.4.1. Srednja dužina putovanja	129
8.4.2. Srednja dužina vožnje.....	132
8.4.3. Izmena putnika	136
8.5. Prihod u sistemu javnog gradskog transporta putnika	139
8.5.1. Model za proračun cene transportne usluge	140
8.5.2. Promena cena transportne usluge	145
9. SISTEM NAPLATE TRANSPORTNE USLUGE I SISTEM KARATA.....	153
9.1. Elektronski sistem naplate transportne usluge.....	163
9.1.1. Standardi u oblasti elektronskih sistema naplate transportne usluge	167
9.2. Tehnologija beskontaktnih karata – Smart karte	174
9.2.1. Mifare tehnologija	176
9.2.2. Calypso tehnologija	178
9.2.3. Prednosti tehnologije naplate transportne usluge sa smart kartama	179
9.3. NFC tehnologija	180
9.4. ALLFA tehnologija	182
10. STUDIJA SLUČAJA – ELEKTRONSKI SISTEM NAPLATE U BEOGRADU	185
10.1. Analiza stanja pre uvođenja elektronskog sistema naplate.....	185
10.2. Osnovne postavke elektronskog sistema naplate u Beogradu	188
10.2.1. Arhitektura sistema	188
10.2.2. Tehničko-tehnološka struktura sistema i hijerarhijski model upravljanja	191
10.3. Opis osnovnih procesa u sistemu naplate	193
10.3.1. Sistem karata	193
10.3.2. Validacija karata	197
10.3.3. Izdavanje personalizovanih karata	198
10.3.4. Dopuna karata na terminalu	201
10.3.5. Prodaja karata kod vozača.....	202
10.3.6. Kontrola putnika	202
10.4. Efekti primene elektronskog sistema naplate u Beogradu.....	203
11. LITERATURA	205
Knjige i publikovani radovi	205

Studije i projekti	207
Standardi	208
Izvor podataka	209
Izvor podataka o studiji slučaja	209
12. SPISAK SKRAĆENICA	211
13. REČNIK POJMOVA	213
14. BELEŠKA O AUTORU	217

SPISAK TABELA

Tabela 1. Najvažniji događaji u istoriji razvoja sistema javnog gradskog transporta putnika	3
Tabela 2. Raspodela urbanog stanovništva po kontinentima	8
Tabela 3. Gradovi sa najvećom gustinom naseljenosti u svetu	9
Tabela 4. Osnovni demografski podaci za gradove u Republici Srbiji	10
Tabela 5. Tehnologija pružanja usluge u sistemu javnog gradskog transporta putnika	34
Tabela 6. Osnovne sistemske karakteristike autobuskog podsistema	37
Tabela 7. Zastupljenost trolejbuskih podsistema u svetu po regionima	39
Tabela 8. Osnovne sistemske karakteristike trolejbuskog podsistema	39
Tabela 9. Osnovne sistemske karakteristike tramvajskog podsistema	40
Tabela 10. Deset najvećih tramvajskih podsistema u svetu	41
Tabela 11. Osnovne sistemske karakteristike LRT podsistema	42
Tabela 12. Komparativna analiza karakteristika LRT u odnosu na tramvajski i metro podsistem.	43
Tabela 13. Osnovne sistemske karakteristike metro podsistema	44
Tabela 14. Deset najvećih metro podsistema u svetu	45
Tabela 15. Osnovne sistemske karakteristike prigradske železnice	46
Tabela 16. Tehničko-tehnološke karakteristike podsistema javnog gradskog transporta putnika	61
Tabela 17. Sistemske karakteristike podsistema javnog gradskog transporta putnika	62
Tabela 18. Pokazatelji od uticaja na mobilnost stanovnika u izabranim gradovima	67
Tabela 19. Izabrani gradovi sa visokim učešćem sistema javnog gradskog transporta putnika	70
Tabela 20. Primer načina ugovaranja u izabranim evropskim gradovima	109

Tabela 21. Primer raspodele rizika operatora u zavisnosti od tipa ugovornih odnosa	115
Tabela 22. Najvažniji ciljevi organa lokalne uprave, operatora i korisnika prema tarifnoj politici	116
Tabela 23. Oblici elastičnosti tražnje	147
Tabela 24. Poređenje karakteristika osnovnih tipova sistema naplate	156
Tabela 25. Klasifikacija karata u sistemu javnog gradskog transporta putnika	160
Tabela 26. Usporedni prikaz elektronskih sistema naplate u zavisnosti od primenjene tehnologije	165
Tabela 27. Primena elektronskih sistema naplate u odnosu na tehničko-tehnološke karakteristike	166
Tabela 28. Beskontaktne smart karte sa Mifare tehnologijom u izabranim gradovima	177

SPISAK SLIKA

Slika 1.	Evolucija sistema javnog gradskog transporta putnika	2
Slika 2.	Prognozirani trend kretanja svetske populacije do 2100. godine	7
Slika 3.	Prognozirani trend razvoja svetske populacije u odnosu na životno područje.....	7
Slika 4.	(Ne)Racionalno korišćenje gradskih površina od pojedinih vidova transporta putnika	12
Slika 5.	Strategija razvoja održive urbane mobilnosti	13
Slika 6.	Struktura sistema transporta putnika u odnosu na dostupnost za korišćenje i područje opsluge	18
Slika 7.	Struktura sistema transporta putnika prema načinu funkcionisanja ...	20
Slika 8.	Struktura grada i gradskog transportnog sistema	24
Slika 9.	Podsystem drumskog javnog gradskog transporta putnika	25
Slika 10.	Podsystem šinskog javnog gradskog transporta putnika	25
Slika 11.	Šematski prikaz funkcionisanja linije javnog gradskog transporta putnika.....	28
Slika 12.	Klasifikacija linija prema položaju trase u odnosu na centralnu gradsku zonu	29
Slika 13.	Klasifikacija linija prema položaju trase u odnosu na saobraćajnicu.....	30
Slika 14.	Kategorija trase “C”	32
Slika 15.	Kategorija trase “B”	32
Slika 16.	Kategorija trase “A”	33
Slika 17.	Klasifikacija sistema javnog gradskog transporta putnika prema tehničko-tehnološkim karakteristikama.....	35
Slika 18.	Standardni autobuski podsystem	36
Slika 19.	Ubrzani autobuski podsystem	36
Slika 20.	Trolejbus na elektro pogon.....	38

Slika 21. Trolejbus sa dualnim pogonom	38
Slika 22. Tramvajski podsistem	40
Slika 23. LRT podsistem	42
Slika 24. Metro podsistem	44
Slika 25. Podsistem prigradske železnice	45
Slika 26. Podsistem zajedničkog privatnog automobila	48
Slika 27. Podsistem zajedničkog automobila	49
Slika 28. Stanične šeme	50
Slika 29. Fleksibilne šeme	50
Slika 30. Taksi podsistem	50
Slika 31. Podsistem grupnog linijskog taksija	51
Slika 32. Podsistem transporta na zahtev	52
Slika 33. Žičare sa povratnim tokom	55
Slika 34. Žičare s kružnim tokom	55
Slika 35. Horizontalne uspinjače	56
Slika 36. Vertikalne uspinjače	56
Slika 37. Vertikalni eskalator	56
Slika 38. Horizontalni eskalator	56
Slika 39. Lift integrisan u metro stajalište	57
Slika 40. Područje primene sistema u funkciji eksploatacione brzine i transportne sposobnosti	59
Slika 41. Područje primene sistema u funkciji investicionih troškova i transportne sposobnosti	59
Slika 42. Područje primene sistema u funkciji frekvencije i kapaciteta vozila	60
Slika 43. Promena transportne mobilnosti u funkciji broja stanovnika	65
Slika 44. Promena mobilnosti u javnom gradskom transportu u funkciji nacionalnog dohotka	66
Slika 45. Vidovna raspodela (modal split) u izabranim evropskim gradovima	68
Slika 46. Platforma i koncept usluga kombinovane mobilnosti	70
Slika 47. Konceptualni prikaz odnosa između interesnih grupa u sistemu	76
Slika 48. Ciljevi organa lokalne uprave vezani za razvoj i unapređenje sistema u Nišu	78
Slika 49. Zahtevi korisnika sistema javnog gradskog transporta putnika u Nišu	79
Slika 50. Koncept transportne politike prema sistemu javnog gradskog transporta putnika	83
Slika 51. Dvanaest eksternih izazova prema sistemu javnog gradskog transporta putnika	85
Slika 52. Najznačajniji troškovi gradskih putovanja	90
Slika 53. Ukupni troškovi putovanja putničkim automobilom u različitim uslovima	93

Slika 54. Ukupni troškovi putovanja putnika različitim vidovima i u različitim uslovima.....	94
Slika 55. Koncept održive politike finansiranja u sistemu javnog gradskog transporta putnika.....	99
Slika 56. Struktura sredstava za finansiranje sistema u izabranim evropskim gradovima.....	103
Slika 57. Odnos sopstvenog prihoda i subvencija u izabranim gradovima u Republici Srbiji.....	103
Slika 58. Proces definisanja tarifne politike u sistemu javnog gradskog transporta putnika.....	117
Slika 59. Jedinstveni tarifni sistem.....	123
Slika 60. Zonski tarifni sistem.....	124
Slika 61. Relacijski tarifni sistem.....	125
Slika 62. Metodološki postupak projektova ..... nja tarifnog sistema.....	128
Slika 63. Složeno transportno putovanje – putovanje na mreži linija.....	130
Slika 64. Srednja dužina putovanja u sistemu javnog gradskog transporta putnika u Beogradu.....	132
Slika 65. Srednje dužina vožnje u funkciji veličine grada.....	133
Slika 66. Model za proračun srednje dužine vožnje na liniji.....	134
Slika 67. Srednja dužina vožnje u sistemu javnog gradskog transporta putnika u Beogradu.....	135
Slika 68. Raspodela ulazaka i izlazaka putnika duž linije.....	136
Slika 69. Promena broja prevezenih putnika u funkciji koeficijenta elastičnosti tražnje.....	148
Slika 70. Oprema u sistemima naplate samousluživanjem.....	154
Slika 71. Zatvoreni sistem naplate.....	155
Slika 72. Otvoreni sistem naplate.....	155
Slika 73. Žetoni (keš).....	161
Slika 74. Papirne karte (obična i smart).....	161
Slika 75. Smart karta.....	161
Slika 76. Mobilni telefon.....	161
Slika 77. PDA uređaj.....	161
Slika 78. Tehnologija validacije karata u elektronskim sistemima naplate transportne usluge.....	165
Slika 79. Hijerarhija standarda u oblasti elektronskih sistema naplate.....	169
Slika 80. Hijerarhijska struktura tarifnog sistema, sistema karata i sistema naplate	170
Slika 81. Struktura IFM (Interoperable Fare Management) sistema.....	172
Slika 82. Razvoj tehnologije smart karata.....	175
Slika 83. Gradovi u kojima se danas primenjuju Calypso beskontaktno karte.....	179

Slika 84. Mogućnosti primene NFC tehnologije	181
Slika 85. ALLFA karte (specifična smart karta ili mobilni telefon).....	182
Slika 86. Tehnologija ALLFA karte.....	183
Slika 87. Oprema potrebna za vozilo javnog gradskog transporta putnika sa dvoja vrata.....	184
Slika 88. Tehnološki proces naplate transportne usluge u sistemu JMTP u Beogradu	189
Slika 89. Tehničko-tehnološki proces naplate transportne usluge u sistemu JMTP u Beogradu	189
Slika 90. Arhitektura elektronskog sistema naplate u Beogradu	190
Slika 91. Hijerarhijski model upravljanja po nivoima	191
Slika 92. Sistem smart karata (personalizovana, nepersonalizovana, papirna i službena karta).....	194
Slika 93. Mesto za izdavanje personalizovanih karata	195
Slika 94. Validacija karata.....	197
Slika 95. Softver za izdavanje i personalizaciju karata	199
Slika 96. Aktivacija smart karte	200
Slika 97. Komandna tabla vozača sa štampačem karata.....	202
Slika 98. Proces kontrole putnika u sistemu javnog masovnog transporta putnika u Beogradu	203
Slika 99. Trend kretanja prihoda sistema nakon uvođenja savremenog sistema naplate	204